

YLÄSALI

2019 2 Tervehdys Tukholman Suomalaiselta Adventtiseurakunnalta

YLÄSALI 2019 - 2

Tukholman Suomalaisen
Adventtiseurakunnan
uutis- ja yhteyslehti

Osoite:

YLÄSALI-lehti
Olof Palmes
gata 25, 1 tr
111 22 Stockholm

Pankkiyhteys:

Stockholms finska
adventförsamling
Plusgiro
19 46 61-5
Tiedonantoihin:
YLÄSALI-lehti

Maksut ulkomailta:

IBAN:

SE8295000099602601946615

BIC:

NDEASESS

Toimituskunta

Ari Laitinen
+358 40 7231754
Sinikka Mäkivierikko
falcoprofil@gmail.com
Aram Mäkivierikko
falcoprofil@gmail.com

Toimitus & Taitto:

Sinikka Mäkivierikko

Kansikuva:

Sinikka Mäkivierikko

Kotisivu:

www.ylasali.se

KUVA: SINIKKA MÄKIVIERIKKO

Älä jätä minua helteellä aurinkoon! Pidä varjossa tai mieluiten ilmastoidussa sisätilassa. Älä unohda vettä sisäisesti äläkä ulkonaisesti! Vie ulos viileimpään aikaan vuorokaudesta! Älä jätä kuumaan autoon – se on eläinräökkäystä. Siitä voi saada sakot tai jopa kaksi vuotta vankeutta.

Voi Villeville!

Aikoinaan näki pylväisiin ja seiniin kiinnitettyjä lappusia, joissa luki: ”Jeesus tulee – oletko valmis?”. Nyt miljoonilta kuvaruuduilta ja lehtien sivuilta voi lukea: ”Helvetti tulee.” Ruotsalaisen päivälehden* näin luonnehtima helleaalto Euroopassa on rikkonut vuoden 2003 lämpöennätyksen (44,1°) lukemalla 45,1° (Villeville, Ranska 28/6). Vuonna 2003 kuumuuteen kuoli ennenaikaisesti 15 000 ihmistä. Nyt on oltu valmiimpia kohtaamaan tämä vitsaus. Pariisissa on järjestetty kylmähuoneita sekä vesisuihkuja kaduille kulkijoiden viilentämiseksi. Hoitolaitoksissa asukkien vuoteita viilenetään pakastimessa pidetyillä pyyhkeillä. Kouluissa oppilaita kastellaan paloruiskuilla. Sairaalat valvovat potilaiden nesteytystä erityisillä sensoreilla. Saksassa puhutaan jo siestäkäytäntöön siirtymisestä.

Kuumuus asettaa vaatimuksia myös eläinten pitäjille. **Eläinsuojelulain** tarkoitus on ”suojella eläimiä parhaalla mahdollisella tavalla kärsimykseltä, kivulta ja tuskalta. Lain tarkoituksena on myös edistää eläinten hyvinvointia ja hyvää kohtelua” (1 §).

Olisiko Jumala laatinut ihmistä varten toisenlaisen lain? Entä jos senkin tarkoitus on minimoida kärsimys? Ennaltaehkäistä ahneudesta, välinpitämättömyydestä, vastuuttomuudesta, turhamaisuudesta tai silkasta nautinnonhalusta johtuva luonnon ja toisten ihmisten kuormitus? Ihmisen osuudesta ilmastonmuutokseen kiistellään, (jatkuu s. 4)

*) ”Europa lamslaget av hettan: ’Helvetet kommer’”, SvD 29.6.2019

Kiiruhda hitaasti

Äskettäin on ollut suuria kansainvälisiä urheilukilpailuja, joissa Suomikin on menestynyt. Jääkiekon maailmanmestaruuskilpailuissa miesten joukkue voitti kultaa, naiset hopeaa. Eräs amerikkalaisen soutu-kilpailujoukkueen jäsen kertoi, miten heidän valmentajallaan oli tapana sanoa: ”Jos todella haluatte voittaa, soutakaa hitaammin.” Valmentaja näytti toteen, että jos soudetaan nopealla tahdilla, soutu-rytmi voi yhtä äkkiä katketa ja se voidaan vain suurin vaivoin saada takaisin. Sillä välin muut joukkueet voivat soutaa ohi.

Tahtoessamme päästä etenemään nopeasti onkin viisasta kiirehtiä hitaasti. Hengelliseltä kannalta on viisasta saada Jumalan rauha kehoomme, sen hermoihin ja lihaksiin. Jos Luojan rauha johtaa liikkeitämme, kehomme osat toimivat hienosti keskenään. Jospa puhuisit päivittäin lihaksillesi ja hermoillesi vaikkapa näin: ”Älkää hermoilko. Mennäänpä vähän vuoteelle rentoutumaan, ajatellaanpa kehon jokaista tärkeää osaa päästä jalkoihin sanoen niille: ”Herran rauha koskettakoon teitä.” Vähitellen sanat alkavat vaikuttaa kehossasi. Kun työskentelemme Jumalan alaisina, hänen rytmillään ja tempollaan, meille suositellaan, että ajattelemme rauhallisia ajatuksia.

Eräs menestyvä liikemies oli aivan katkeamispisteessä. Hän oli väsynyt ja hermostunut. Kaikki pikkuasiatkin rai-vostuttivat häntä. Lääkäriin mukaan ainoa lääke tähän oli hankkia rauhallinen ja hiljainen elämäntapa ja -filosofia. Liikemies

tuumasi: ”Miten ihmeessä se on mahdollista? Helpompi sanoa kuin toteuttaa.”

Sitten liikemies meni käymään erään ystävänsä luona, jonka hän tiesi vakaaksi kristityksi. Tämä otti hänet ystävällisesti vastaan, ohjasi istumaan yhteen kotinsa mukavista nojatuoleista, meni kirjahyllyn luo, otti esiin Raamatun ja alkoi lukea: ”Tulkaa minun tyköni kaikki te työn ja kuormien uuvuttamat. Minä annan teille levon” (Matt. 11:28), ja jatkoi sitten: ”Minä jätän teille rauhan. Oman rauhani minä annan teille, en sellaista jonka maailma antaa. Olkaa rohkeat, älkää vaipuko epätoivoon” (Joh. 24:27).

Liikemies rentoutui kuunnellessaan kesittyneesti luettua tekstiä. Sitten hän sanoi: ”Ihmeellistä, mutta tunnen itseni jo paremmaksi. Nuo sanat saivat sen aikaan.”

”Ei vain sanat, vaan jotakin paljon suurempaa tapahtui. Suuri Neuvonantaja, joka nuo sanat on lausunut, oli läsnä tässä huoneessa”, ystävä lisäsi.

”Niin sen täytyy olla”, liikemies myönsi. ”Hän oli täällä. Tunsin hänen läsnäolonsa. Nyt tiedän että Jeesus Kristus on auttava minut rauhallisempaan elämäntyyliin ja hiljaisempaan elämäntilfilosofiaan.”

Jos haluamme voittajiksi, antakaamme Jumalan rauhan laskeutua sydämiimme, koko kehoomme lihaksineen ja hermoineen. Silloin Jeesus Kristus voi tulla kanssaoilijaksi meihin. Löydämme rauhallisen, hiljaisen elämäntyylin ja elämäntilfilosofian.

Levollisen antoisaa kesää!

– Eeva-Liisa Vihermä

KUVA: SINIKKA MÄKIVIERIKKO

VOI VILLEVIELLE! (jatkoa sivulta 2)

mutta yksi kiistämätön tosiasia on se, että kosmetiikan, lääkkeiden ja huumeiden aiheuttamat saasteet vesistöissämme eivät ole kenenkään muun kuin ihmisen aiheuttamia.

Eläinsuojelulaissa säädetään: ”Eläimen kuljetus on järjestettävä siten, ettei sille aiheudu kuljetuksesta tarpeetonta kipua tai tuskaa. Lisäksi sitä on suojeltava kuljetuksessa vahingoittumiselta ja sairastumiselta” (29 §).

Viedessään Israelia luvattuun maahan ”hän varjeli sitä kuin silmäteräänsä”

(5 Moos. 32:10). Koko ihmiskunnan pelastus on yhtä suojattu operaatio: ”Joka koskee minun kansaani, se koskee minun silmäterääni” (Sak. 2:12).

Tässä maailmassa kuljemme ”ahdingosta ahdinkoon”. Mutta kaikissa olosuhteissa meillä on oikeus nojata lupaukseen: ”Minä olen voittanut maailman” (Joh. 16:33).

Tänä päivänä ihmiset ”menehtyvät peljätessään, mikä maanpiiriä kohtaa”, mutta jos meille sanotaan: ”Pysykää rohkeina”, eikä etuoikeutemme, suorastaan kristillinen velvollisuutemme, ole välittää maailmalle toivoa?

– SM

KUVA: SINIRKA MAKIVIERIKKO

Taas voimastasi kukkii koko maa

Taas voimastasi kukkii koko maa. Kuin kevään ihmeen ilon rintaan toit,
On ilma tuoksujansa tulvillaan, kun, Jeesus, omaksesi tulla soit.
ja linnut riemulauluun puhkeaa. Ja niin kuin kukat alta talven, jään
Nyt siihen yhtyä myös minä saan. sä nostat kuolemasta elämään.

Siis kiittäkäämme luoja kukkien.
Maan tomusta hän teki ihmisen.
Hän meitä ilahduttaa armollaan.
Luo, ylläpitää taivaat sekä maan.

– Helena Tanntari

KUVA: AFAM MÄKIVERIKKO

Hän ei katsellut ympärilleen vaan asteli määrätietoisesti eteenpäin.

Jotenkin syntyi vaikutelma, että hän kuitenkin rekisteröi minut. Kun olin kääntynyt katsomaan taakseni ja sen jälkeen palauttamassa katsettani takaisin kulkusuuntaani, silmäni pysähtyivät kadun toisella puolella loistavaan Burger Kingin mainoskylttiin. Yllättäen mieleeni tuli ajatus mennäkin syömään sinne hampurilaisateria eikä laittaakaan ruokaa kotona.

Käyn vain pari kertaa vuodessa Tampereella hampurilaisravintolassa. Ei tullut mieleeni pohtia, miksi minun oli palattava sinne, vaikka aivan vieressäni oli Mac Donalds ja kauppakeskuksissa, joihin olin matkalla, oli molempien ketjujen ravintolat.

Palasin takaisin kadun toiselle puolelle. Jo kaukaa näin miehen, joka rattikkatyömaan kapeuttamalla ja hiekkapohjaisella kulkuväylällä pysäytteli ohikulkevia. Hän oli nuorehko, kulkurinolainen, rastatukkainen mies. Hän pyysi yhtä euroa, että saisi syötävää. Sanojensa mukaan hän ei ollut syönyt mitään koko päivänä. Lompakkoni pienin raha oli 20 euron seteli, joten en voinut auttaa.

Ohitin hänet ja menin sisään Burger Kingiin. Asiakkaita ei ollut tiskillä, joten

Hampurilaisateria

Olin menossa kesäkuun toisena maanantai-iltana Tampereen Koskikeskuksen Tokmannille ostamaan suosimaani astianpesuainetta ja sieltä Ratinan kauppakeskukseen tekemään ruokaostoksia. Sinne lienee matkaa noin kilometrin verran, mutta liikunnallisista syistä käyn usein ostamassa ruokatavarat jostain kauempaa lähikaupan sijasta.

Olin ylittämässä Hämeenkatua Stockmannin kohdalta, kun vastaanani käveli mielestäni ikäänsä ja säähän nähden melko vähiin pukeutunut pitkä ja hoikka nainen. Hänellä oli lahkeettomat shortsit ja kapeilla olkaimilla varustettu hihatton yläosa. Ilta ei ollut enää kovin lämmin.

KUVA: IRMELI MELAND

”Ruoki minun karitsoitani” (Joh. 21:15).

KUVA: SINIRIKKA MÄKIWERIKKO

”Jos joku kuulee minun ääneni ja avaa oven, minä tulen hänen luokseen, ja me aterioimme yhdessä, minä ja hän” (Ilm. 3:20). ”Vielä on tilaa!” (Luuk. 14:22). ”Atuaita ne, jotka on kutsuttu Karitsan hääaterialle” (Ilm. 19:9). ”Autuas se, joka saa olla aterialla Jumalan valtakunnassa” (Luuk. 14:15).

pääsin heti tilaamaan. Yllätyin, kun äskeinen nuori mies seiso vieressäni. Olin hiukan kiusaantunut. Sanoin hänelle, ettei hänen pitäisi seurata minua. Hän vetäytyi jonkin askeleen päähän. Tilaus oli miltei heti valmis, ja nuori mies syöksähti uudelleen viereeni. Hän huomasi sen, minkä toteamiseen minulla meni hiukan aikaa. Tarjottimella oli kahdet burgerit ja kahdet ranskalaiset.

Olin hetken ymmällä – enhän minä tällaista määrää jaksaa syödä. Kysyin nuorelta kassaneitoselta, miksi tässä on kaksi annosta, minähän tilasin vain yhden Whopper-aterian. Hän sanoi ajatelleensa, että kun teitä oli kaksi, niin varmaan käyttäisitte hyväksi kaksi aterialla kymppillä -tarjousta. Sanoin, ettemme ole kahden, en edes tunne koko miestä.

Myyjä pyysi anteeksi erehdystään ja rupesi purkamaan korttimaksuani. Silloin vasta silmäni avautuivat maailmalle. Keskeytin myyjän ja pyysin häntä antamaan uuden tarjottimen. Siirsin toisen aterian sille ja ojensin sen nuorelle

miehelle. Hän hävisi jonnekin yläkerran huoneista, enkä ruvennut etsimään häntä.

Syötyään hän kuitenkin etsi minut ja kiitti sanoen: ”Minä olen tällainen kulkuri, jolle teit hyvän teon, ja teit hyvän teon myös itsellesi.” Sanoin hänelle, ettei hänen tule kiittää minua, vaan tiskin takana seissyttä enkeliä, joka myi meille nämä hampurilaiset.

Kun olin itse lopettanut ja poistumassa, neitonen kassan takana vielä pahoitelti tapahtunutta. Sanoin, ettei hänen tule sitä pahoitella, sillä näin oli määrä käydä. Se on kauniisti ajateltu, hän vastasi.

Jatkoin sitten matkaani alkuperäisen suunnitelman mukaisesti kauppakeskukseen. Paluumatkalla, kun olin ylittämässä jälleen Hämeenkatua Stockmannin kohdalla, vastaan tuli täsmälleen samassa kohdassa sama, aiemmin huomioni herättänyt nainen, vähissä pukimissaan. Hänen kohtaamisensa vuoksi olin päätenyt Burger Kingiin – kerrotuin seurauksin. Oli vähällä, etten mennyt kysymään, onko hän todellinen. – Joel Niininen

”Pidot järjestetään ihmisten huviksi”

– Saarn. 10:19

”Jumala on juhlien Jumala”, totesi eräs ystävä. Raamatussa suorastaan velvoitetaan viettämään juhlaa, vieläpä useita kertoja vuodessa. Jeesus osallistui jo poikasena kansallisiin juhliin.

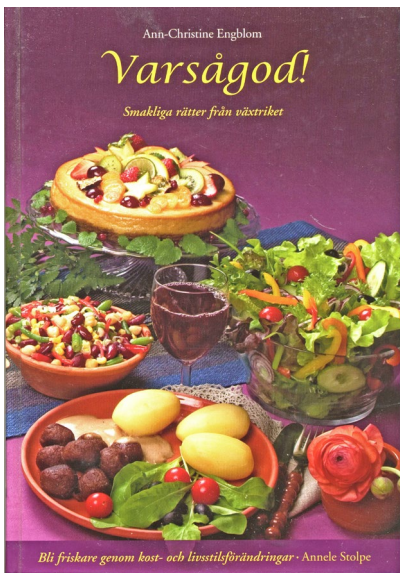
Syömisen ja juomisen ympärille rakentuu kokonaisia kulttuureja. Monia elintarvikkeita ja tavaramerkkejä suojellaan lailla, jäljitelmistä ei saa käyttää alkuperäistä nimeä. EU haluaa määrätä jopa senkin, ettei kasvisperäisistä lihatuotteiden korvikkeista saa käyttää nimityksiä, jotka viittaavat vastaavaan lihavalmisteseen.

Silmiinpistävän usein Jeesus kuvaa Jumalan pelastussuunnitelmaan liittyviä asioita juhlien ja juhlinnan avulla. Kun kadonnut raha tai lammas löytyy, siitä ei iloita yksin, vaan kutsutaan muitakin iloitsemaan. Kuninkaanpojan häistä kuningas käskää palvelijoiden kertoa: ”Olen valmistanut ateriani, härät ja syöttövasikat on teurastettu, kaikki on valmiina. Tulkaa häihin!” (Matt. 22:4).

Yhtäällä ihmiskuntaa vaivaavat ylensyönnin sairaukset, toisaalla taistellaan nälkää vastaan. Ruotsissa ei pitäisi olla ravinnon puutetta, mutta vuonna 2018 käytettiin silti 5 000 000 000 kr ravintolisiin, kasvisperäisiin lääkkeisiin, vitamiineihin, laihdutusvalmisteisiin ja urheilijoille tarkoitettuihin lisäravinteisiin.

Askeesi ei näytä olevan Raamatun ihanne-elämäntapa, vaikka Jeesus aloitti julkisen toimintansa paastolla, ja myös orjuudesta vapautettu kansa joutui korpivaeluksensa alkuvaiheessa kokemaan nälkää. Miksi? ”Tehdäkseen teidät nöyriksi hän piti teitä nälässä ja ruokki teitä sitten mannalla, jota ette olleet ennen maistaneet, eivät myöskään teidän isänne” (5 Moos 8:3).

Tarvittiin makutottumusten muutosta. Mutta kun jotain otettiin pois, annettiin

Varsågod – Ole hyvä!

Keittokirja *Varsågod* on oiva teos sellaisille, jotka eivät tiedä vegaanista ruoanlaitosta ”mitään”, mutta haluavat oppia ”kaiken” – raaka-aineista lähtien. Reseptit: Ann-Christine Engblom
Terveystieto: Annele Stolpe

Toimitus tiedusteli saatavuutta tekijätaholta, mutta vastaus ei ehtinyt tämän lehden tulostukseen mennessä. Netissä googlaamalla voi löytää ainakin käytettynä/uuden veroisena...

tilalle jotain parempaa. Nälällä Jumala halusi myös ”osoittaa teille, ettei ihminen elä ainoastaan leivästä, vaan kaikesta, mitä Herra sanoo” (5 Moos 8:3).

Tarkoitus oli saada heidät ymmärtämään riippuvaisuutensa Jumalasta. Ei kuitenkaan kerjäläisinä, vaan Jumala tarjoutui heidän ylenpalttisen ilon ja hyvänolon tunteiden kohteeksi: ”Kun syötte itsenne kylläisiksi, kiittäkää Herraa Jumalaanne siitä hyvästä maasta, jonka hän on teille antanut” (5 Moos. 8:9). Tarve osoittaa kiitollisuutta on perustarve. Kaikissa ihmisyyhteisöissä on kiitos- ja palkitsemisrituaaleja. Erilaisien esitysten ja suoritusten jälkeen osoitetaan suosiota aplodein.

Luvatun maan rikkauksista ensimmäisenä luetellaan vehnä, ohra, viiniköynnökset, viikunapuut, granaattimenapuut, oliiviöljy, hunaja (5 Moos. 8:8). Kaikki jotain syötävää!

Hengellisen elämän perusilme ja -olotila on kiitollisuus. Oikein ymmärrettynä kristinusko on ainoa, joka tarjoaa vastikkeettomasti ensin jotakin ja vasta sitten pyytää jotakin. Sitä armo on. ”Minä olen tullut antamaan elämän, yltäkyläisen elämän” (Joh. 10:10). Kun aito evankeliumi tavoittaa sydämen, keinotekoisia viihdykkeitä, kiihokkeita ja kylkiäisiä ei tarvita. Osaammeko nauttia elämästä, vai kituutammeko tuhlaajapoikavertauksen vanhemman veljen tavalla vain velvollisuudesta? – SM

”Minä sanon teille, että niin idästä kuin lännestä tulee monia, jotka taivasten valtakunnassa käyvät *aterialle* yhdessä Abrahamin, Iisakin ja Jaakobin kanssa” (Matt. 8:11).

”Jeesus oli sitten *aterialla* hänen kodissaan. Sinne tuli myös useita publikaaneja ja muita syntisiä, ja he *aterioivat* Jeesuksen ja hänen opetuslastensa kanssa. Tämän nähdessään fariseukset sanoivat Jeesuksen opetuslapsille; ’Kuinka teidän opettajanne *syö* yhdessä publikaanien ja muiden syntisten kanssa!’” (Matt. 9:10, 11).

”Publikaanit ja muut syntiset tulivat Jeesuksen luo kuullakseen häntä. Fariseukset ja lainopettajat sanoivat paheksuen: ’Tuo mies hyväksyy syntiset seuraansa ja *syö* heidän kanssaan.’” (Luuk. 15:1, 2).

”Tuokaa syöttövasikka ja teurastakaa se. Nyt *syödään* ja *vietetään ilojuhlaa!* Minun poikani oli kuollut, mutta heräsi eloon, hän oli kadoksissa, mutta nyt hän on löytynyt.’ Niin alkoi *iloinen juhla*” (Luuk. 15:23, 24).

”Kun hetki koitti, Jeesus kävi *aterialle* yhdessä apostolien kanssa. Hän sanoi heille: ’Hartaasti olen halunnut *syödä* tämän *pääsiäisaterian* teidän kanssanne ennen kärsimystäni. Sillä minä sanon teille: enää en *syö* pääsiäisateriaa ennen kuin se saa täyttymyksensä Jumalan valtakunnassa.’” (Luuk. 22:17).

”Minä olen portti. Se, joka tulee sisään minun kauttani, pelastuu. Hän voi vapaasti tulla ja mennä, ja hän löytää *laitumen*” (Joh. 10:10).

KUVA: SINIKKA MAKVIERIKKO

Pistävä tappaja

Keväällä Suomessa yhteisharjoituksiin osallistuneita brittisotilaita vaani metsissämme kiusallinen yllätyshyökkääjä. Noin puolet maapallon väestöstä altistuu näiden hyökkääjien aiheuttamille taudeille (denguekuume, keltakuume, malaria, aivotulehdukset, Länsi-Niilin virus) ja yli 725 000 kuolee vuosittain. Hyttynen tappaa enemmän kuin mikään muu eläin.

Entomologian (hyönteistiede) alueista dipterologia tutkii sääskiä (*Nematocera*), joiden alalakhkoon – mäkäräisten ja vaaksiaisten lisäksi – brittejä häirinneet hyttynet (*Culicidae*) kuuluvat. Hyttysten 3500 alalajista noin 6 % imee verta ihmisistä.

Suomen 42:sta ”omasta” hyttyslajista yli puolet kiusaavat ihmisiä. Äskettäin löytynyt uusi, myös päivisin aktiivinen hyttyslaji (*Aedes rossicus*) on erityisen verenhimoinen. Tämä 1930-luvun Neuvostoliitossa tunnistettu ”ryssä” oli kotiutunut Ruotsiin jo aikaisemmin, mutta tavataan nyt myös Suomessa. Hyttynet löytävät uhrinsa pitkienkin matkojen päästä. Ne käyttävät korkeampia ilmavirtoja hyväkseen, jos omat voimat eivät riitä tulessa ponnisteluun. Mutta ovatko ne tosiaan aivan välttämättömiä? Kesän merkiksi niitä ei moni kaipaa. Ininän vuoksi sotilaat joutuivat käyttämään kuulosuojaimia voidakseen nukkua...
– SM

KUVA: SINIKKA MAKVIERIKKO

KUVA: HANNAN ALBUMISTA

Kylpy

Silittelen harmaata kalliota,
painan posken vasten auringon lämmittämää kiveä.
Hipaisen kelo puuta, tassuttelen metsäpolulla,
havunneulaset pöyheänä mattona, ei lainkaan piikikkäänä.
Männyn tuoksu pelmahtelee nenään, lempituoksuni.
Kylven metsässä. Puhdistun.

Istahdan ihailemaan välkettä, kaareva kallio tarjoaa tukensa.
Hetken hengiteltäni vesi onnistuu vikittelyssään,
huljuttelen varpaita, hyppään.
Pehmeä vesi soljuu sormien välistä, polskuttelen kuin piienenä.
Kylven järvessä. Puhdistun.

Polvistun sammalmatolle, painan pääni,
suljen silmät, kuuntelen ja kiitän.
Muistelen siunauksia, anon anteeksiantoa,
lausun säkeen, hyräilen hymnin.
Kylven läsnäolossasi. Puhdistun.

– Hanna Kotamäki

Oletko elämäsi herra vai orja?

Johann Carstens oli isokasvuinen ja vahva ikäisekseen. Kuten kaikki pojat hän oli täynnä terveyttä ja elämänhalua. Hän suorastaan pursui iloa ja malttamatonta energiaa. Kaikkein mieluiten hän oleskeli vapaana luonnossa. Hän osasi luistella, piti kalastuksesta, nautti puutarhayöstä ja, kuten kuka tahansa nuori, piti elämistä.

Hänen äitinsä rakasti häntä. Isä oli ylepä hänen kypsydestään ja totuudenrakkaudestaan. Kaikki, jotka tulivat koskeuksiin hänen kanssaan, pitivät hänestä.

Häntä olisi voinut kutsua mallipojaksi, joskaan hän ei aivan virheetön ollut, eihän kukaan koko maailmassa ole täydellinen. Hänellä oli vilkas, tulinen temperamentti, mutta siitä oli haittaa vain silloin, kun se sai ylivallan. Valitettavasti hän ei aina onnistunut hillitsemään kiivauttaan; hän ei ollut vielä oppinut sanomaan tuolle tyrannille: ”Maahan!” (nieder mit dir)

Johann luki mielellään. Yhtä halukkaasti kuin hän väitunnilla hotkaisi eväänsä, hän ahmi ”Robinson Crusoea”, kaikenlaisia sotahistorioita, seikkailukertomuksia, sankaritarinoita, kauhu- ja jännitysromaaneja. Oi kuinka hän eläytyikään pojan mielikuvituksellaan kaikkiin vaarallisiin seikkeiluihin, ja miten hän kaipasikaan sotureiden ja villien rohkeaa ja vaaroja uhmaavaa elämää!

Mutta toisten poikien tavoin hänenkin täytyi käydä koulua. Siellä hän ei kuiten-

kaan osoittautunut kovin esimerkilliseksi. Koulun pihalla hän kyllä oli suosittu; myös opettajat ihailivat hänen lahjakkuuttaan, mutta kirjojen ääreen hänellä ei ollut mitään kiinnostusta jäädä istuskelemaan. Hänen hurmautuneisuutensa vapaaseen luontoon soti luokkahuoneen rajoituksia ja utteruuteen velvoittavaa ankaraa kuria vastaan.

Hän ei ollut ahkera koululainen. Voinpa melkein sanoa, että hän oli vähän kovapäisen ja hidasoppisen maineessa, sillä monissa aineissa heikommat ja vähemmän lahjakkaat oppilaat pärjäsivät paremmin kuin hän. Todellisuudessa Johann olisi voinut olla paras oppilas, jos olisi yrittänyt. Hän olisi voittanut toiset muissakin aineissa kuin voimistelun pukkiahjeryssä ja rekkikangolla.

Onneksi pojalla oli harvinaisen ymmärtäväinen ja arvostelukykyinen opettaja, joka ei kohdellut oppilaitaan väkivaltaisesti, vaan tarkkasilmäisenä tunnisti heidän todelliset kykynsä ja piti parempana tukea heidän hyviä puoliaan ja näin herättää heidän piilevä työn- ja tiedonhalunsa. Hän näki, että nuorissa oli ainesta.

Ensimmäiseksi hänen täytyi luonnollisesti yrittää oppia tuntemaan poikien tavat ja mielenlaatu – ei niin kuin ylempi, joka pakottaa, vaan jonka päämääränä on saada rikkoja oman kunnian- ja oikeudentuntonsa kautta voittamaan itsensä.

Eräänä päivänä Johann joutui jäämään

kertaamaan latinan kielioppia. Hän tunsivat itsensä kuin ensimmäistä päivää häkissä olevaksi laululinnuksi. Mieluiten hän olisi ollut kavereidensa kanssa metsässä samoilemassa. Hän haaveili Robinson-elämästä ja kirosi mielsään opettajaa ja tämän latinan verbejä.

Tunnin alkajaisiksi opettaja esitteli tehtävät. Johan oli lukenut huonosti läksynsä eikä näin ollen pystynyt vastamaan hyvin. Mutta se ei ollut mitenkään tavatonta.

Häntä oli kyllä kehoitettu, rohkaistu ja kannustettu, mutta vastenmielisyys kaikkea pakkoa kohtaan oli johtanut siihen, että hän oli jäänyt jälkeen koulutovereidensa keskiarvosta.

Opettaja pyysi hänet tulemaan luokseen ja katsoi vakavana komeaa, lahjakasta poikaa, jonka yksi ainoa suuri vika kumosi hänen kaikki hienot kykynsä. Hän ei enää yhtään kauempaa suvaitsi sellaista laiminlyöntiä, sillä se tulisi lopulta tekemään pojasta pinnallisen ja tuhoaisi hänen käyttökelpoisuutensa. Hänen täytyi auttaa tätä hillitsemään levottomuutensa ja käyttämään järkeään, keskittymään ajattelemaan, että voisi tehdä loogisia johtopäätöksiä ja saavuttaa kelpoisuuden korkeampaan asemaan.

– Johann Carstens, opettaja sanoi, haluatko, että sinusta tulee mies? Johann hymyili ajatellen, miksi tuollaista kysykään.

– Tottakai, hyvä opettaja, hän vastasi huolettomasti.

– Todellinen miesten mies, joka aina suorittaa käsillä olevan tehtävän, jolla on mielenlujutta, joka taistelee pahaa vastaan hyvällä ja selviytyy voittajana?

– Kyllä, sellaiseksi mieheksi minä tahdon tulla, Johann vakuutti.

– Sitähän minäkin. Mutta sanoisitko, mikä sinusta sellaisen miehen tekee?

Johann oli jo pitänyt itseään oikeana miehenä; hän uskoi aina tienneensä, millainen käsitys hänellä siitä oli, mutta juuri nyt hän ei pystynyt pukemaan sitä sanoiksi.

– Kerropa, Johann, ihan vapaasti, mitä sydämässäsi ajattelet, millaiseksi kuvittelet kunnan miehen?

– Hän on jalomielinen, ei tee mitään vahinkoa, hän on aito, ei esitä mitään, Johann selosti.

– Ei hassummin sanottu, poikani. Kuvailemasi mies tekee velvollisuutensa ja täyttää kaikki vaatimukset täsmällisesti, huvitti tai ei, hän vie asioita eteenpäin niin hyvin kuin suinkin taitaa.

– Juuri niin, hyvä opettaja.

– Kuka sinun mielestäsi sitten kaikkein eniten vaikuttaa siihen, että pojasta tulee sellainen mies?

– Luulen, että hänen isänsä.

– Kyllä huolehtiva isä voi paljonkin auttaa asiaa, samoin hyvä opettaja; oikeanlainen yhteiskunta ja kirjat merkitsevät paljon. Mutta suurimmaksi osaksi tämä on asianomaisen itsensä tehtävä. Kukaan muu ei voi sitä tehdä kenenkään toisen puolesta.

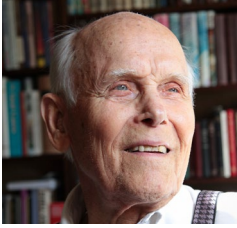
Jumala antaa taipumuksia ja valmiuksia ihmisen itse kehitettäväksi ja harjoitettavaksi. Jokainen nuori päättää viime kädessä itse, tuleeko hänestä mies vai ei, tuleeko hänestä matala- vai jalomielinen, ei-mikään vai joku. Oletko sitä koskaan ajatellut?

– Tuskin...

– Joko olet itse elämäsi herra, tai sen orja.

Nämä opettajan sanat jäivät kaikumaan Johannin mieleen. Koko hänen parempi luontonsa oli nyt herätetty. Välillä [muutos] vaati äärimmäisiä ponnistuksia, mutta Johann ei luovuttanut, ja hän voitti.

– Mukaeltu luvusta "Ich will es tun!"

24.9.1921-24.4.2019

"Gein vain velvollisuuteni"

Johannes Onjukka syntyi 24. syyskuuta 1921 Rautalahdessa, Sortavalan lähellä, Karjalassa, **Ivan Juho Peterinpojalle** ja hänen vaimollensa **Alexandralle**. Alexandra synnytti 14 lasta, joista kaksi kuoli vauvana. Perhe oli köyhä. Isällä oli rahtilaiva, jolla hän kuljetti tavaraa Laatokan järvellä. Valitettavasti hänellä oli ongelmia alkoholin kanssa, joten Johanneksen äidin oli suurelta osin huolehdittava lapsista yksin. Hän nousi aamulla neljän aikaan leipomaan karjalanpiirakoita, joita hän sitten myi lähinnä kaupungin varakkaille naisille.

Kun Johannes oli yhdeksänvuotias, adventistipastori **Väinö Kohtanen** tuli Sortavalaan pitämään kokoussarjaa. Johanneksen äiti hyväksyi adventtisanoman ja tuli uskolliseksi sapatinviettäjäksi. Vakaumuksensa vuoksi hän kieltäytyi lähettämästä lapsiaan kouluun lauantaisin. Siitä syystä hän joutui vankilaan muutamaksi päiväksi. Kotiapulainen lähetettiin huolehtimaan lapsista. Kun viranomaiset huomasivat, ettei äiti aio muuttaa mieltään, he luopuivat syytöksestään ja antoivat lapsille vapauden olla poissa koulusta lauantaisin.

Onjukoiden kotia käytettiin usein koontumispaikkana seitsemännen päivän adventtien pienelle ryhmälle Sortavalassa. Äitinsä iloksi Johannes kastettiin 15-vuotiaana hänen Toivonlinnassa, jon-

ka lähetykskoulussa Johannes päätti opiskella pastoriksi. Kun hän oli suorittanut kurssinsa, hänet kutsuttiin asepalvelukseen.

Suomi oli tuolloin sodassa Venäjän kanssa. Johanneksen uskoa koeteltiin. Äitinsä tavoin Johannes päätti olla uskollinen Jumalalle ja hänen Sanalleen riippumatta seurauksista. Hän kieltäytyi ottamasta asetta ja tekemästä työtä sapatina. Vaikka Johannes sai kokea halveksuntaa ja nuhteita, hän kuitenkin ansaitsi joidenkin kunnioituksen tekemällä vapaaehtoisesti likaisia töitä, joita muut sotilaat välttivät.

Jumalan kaitselmuksesta hänet siirrettiin kenttäoikeustoimistoon Venäjän alueelle, kauas Suomen rajasta. Hän sai tilaisuuden työskennellä sotatuomareiden apulaisena. Tuomarit olivat tyytyväisiä hänen työhönsä ja kunnioittivat hänen vakaumustaan. Hän sai luvan olla vapaa lauantaisin.

Kun Suomen armeija joutui vetäytymään pois Venäjän alueelta, Johannes ja tuomarit pakkasivat nopeasti kuormautonsa ja alkoivat ajaa Suomen rajalle. Venäjän ilmavoimat pommittivat suomalaisten vetäytyviä joukkoja. Aina kun pommikoneet kuuluivat, sotilaiden täytyi poistua ajoneuvoistaan ja juosta metsään suojaamaan. Ilmahyökkäyksen jälkeen he palasivat kuorma-autoillensa ja jatkoivat eteenpäin niin nopeasti kuin pystyivät.

Erään tällaisen ilmahyökkäyksen jälkeen Johannes huomasi, että Vaasan tuomari **Wiklund** ei ollut palannut metsästä. Muut olivat paniikin vallassa ja halusivat lähteä välittömästi eteenpäin, mutta Johannes sanoi tiukasti: "Emme lähde, ennen kuin palaan tuomari Wiklundin kanssa!" Hän juoksi metsään ja löysi pian kadonneen, pelokkaan tuomarin, opasti tämän takaisin autolle, ja sitten matka jatkui. Samana iltana, kun Johannes meni rauhalliselle metsälammelle pesemään pois päivän pölyt, tuomari Wiklund tuli

Ester & Johannes 1947. ”Gud är kärlek” Tyttäret Irmeli, Eija ja Annele isän ja äidin kanssa Kallioniemen leirillä 1957.

hänen luokseen, puristi hänen kättään ja sanoi: ”Kiitos siitä, mitä tänään teit minulle.” Johannes vastasi: ”Tein vain velvollisuuteni.”

Tästä halusta palvella ja pelastaa ihmisiä tulisi Johanneksen elämän liikkeelle-paneva voima. Hän tulisi tekemään parhaansa uskollisena Jumalan palvelijana kertoakseen muille Hänestä, joka tuli pelastamaan meidät kuolemasta elämään.

Sodan jälkeen Johannes löysi **Ester Koskelinin**, uskovaisen ja uskollisen elämänkumppanin. He menivät naimisiin (1947) ja saivat kolme tytärtä: **Irmelin, Eijan ja Annelen**.

Johannes opiskeli Ekebyholmossa, Newbold Collegessa ja Andrews-yliopistossa. Hän työskenteli kirjallisuustyössä, nuorisotyön johtajana ja pastorina.

Vuonna 1964 hän sai kutsun lähetysaarnajaksi Länsi-Afrikkaan, jota kutsuttiin ”valkoisen miehen haudaksi” kuuman ilmaston ja sairauksien vuoksi. Johannes ja Ester viettivät siellä 15 parhaimmista vuosistaan. Hän toimi opettajana ja lähetyksen johtajana Ghnassa, koulun rehtorina Sierra Leonessa ja lähetyksen johtajana Liberiassa. Hän järjesti monia evankelisia kokouksia kaupungeissa ja kylissä, rakensi useita

kirkkoja ja perusti koulun syrjäiselle alueelle, jossa lapsilla ei muuten olisi ollut mahdollisuutta koulutukseen.

Kerran, kun Johannes piti kokouksia eräässä hyvin syrjäisessä kylässä, hän joutui kahden riitelevän ryhmän keskele. Molempien osapuolien miehet olivat piilottaneet pitkät viidakkoveitset viittojensa alle valmiina taisteluun. Joku kertoi Johannekselle: ”Ellet auta, tulee veri virtaamaan täällä tänä iltana.” Johannes rukoili viisautta, ja Jumala auttoi häntä: pitkien neuvottelujen jälkeen hän sai kyläpäälliköt sopimaan rauhan, niin ettei kukaan miehistä menettänyt henkeään.

Afrikassa Johannes koki useita tilanteita, jotka olisivat voineet lopettaa hänen oman elämänsä. Hän oli vaarallisissa auto-onnettomuuksissa, melkein mursi niskansa sukeltaessaan merenrannalla ja sai vakavan ruokamyrkytyksen. Mutta Jumala suojeli häntä.

Ehkä vaikein kokemus tuli eläkkeelle jäämisensä jälkeen, kun hänen rakas Esterinsä vietiin haudan lepoon (1994). Tämä tuotti syvää surua Johannekselle, mutta hän rukoili hartaasti Herraa ja löysi hänessä lohtua ja voimaa. Vanhan Jaakobin tavoin hän oppi murheessaan nojaamaan yhä enemmän Jumalaan ja

*Johanneksen vuonna 1965 kastamat **Bekwai-koulun** (Ghana) oppilaat. Esterin ja Johanneksen ”parhaista vuosista” viisitoista kului Afrikassa. Siitä ei tullut heille ”valkoisen miehen hautaa”, joskin läheltä piti -tilanteita oli monta kertaa.*

vähemmän omaan voimaansa ja kykyynsä.

Vielä vanhuudessaankin hänen suurin halunsa oli työskennellä yhdessä Jumalan kanssa muiden pelastamiseksi. 25 vuoden aikana hän keräsi yli miljoona Ruotsin kruunua ADRA:n kehitysyhteistyö- ja katastrofiapua varten kylissä ja kaupungeissa lähellä Nyhyttania. Hän piti tarkkaa kirjaa vierailuistaan ja oppi tuntemaan ihmiset, joita kävi tervehtimässä vuosittain. Monet heistä odottivat pienen, miellyttävän suomalaismiehen vierailua valkoisessa lippalakissaan ja mustissa housuissaan. Johannes pukeutui nimittäin samoihin vaatteisiin joka vuosi, kun tuli keräyksen aika.

Johanneksella oli myös oma lähetysprojekti. Hän keräsi ystäviltaan rahaa

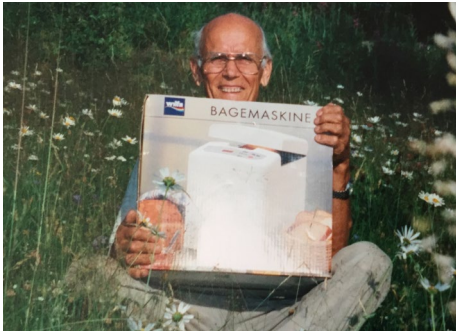
ambulanssin oston, sairaalatarvikkeisiin ja liikkuvan klinikan perustamiseen Pohjois-Ghanassa. Yli 80-vuotiaana hän lensi Ghanaan, jotta saisi olla läsnä, kun ambulanssi ja sairaalatarvikkeet saapuvat. Hänelle oli suuri ilo nähdä ensimmäisen vakavasti sairaan kuljetus ambulanssilla sairaalaan hoitoa saamaan ja tutustua lääkärin ja kättilön työhön liikkuvan klinikan vieraillessa kylissä hoitamassa sekä lapsia että vanhuksia.

Kun Johannes tuli asumaan kanssamme 91-vuotiaana, minulla oli etuoikeus tutustua appi-isääni syvemmillä tavalla. Opin tuntemaan miehen, jonka sydän oli muuttunut helläksi murheiden, koettelemusten ja Jumalan armon ansiosta. Huomasin, että hän omalla tavallaan välitti vilpittömästi rakkaistaan, sukulaisistaan

KUVA: IRMELI MELAND

*Viidakkoveitsin varustettujen vihollisheimojen rauhanvälittäjänä olemisen, auto-onnettomuuksien, ruokamyrkytysten ym. Afrikan vuosien kokemusten lisäksi tarvitaan joskus pientä jännitystäkin elämään...
Kuva vuodelta 1969.*

KUVA: IRMELI MELAND

Piirakkamestarin poika, 80-vuotias leipäkoneen iloinen omistaja vuodelta 2001. Puutarhatyökin kiinnosti, mutta Sanan kylväjä hänestä tuli.

Noan arkki lukee lakissa. Johannes keräsi yli miljoona kruunua sen ”arkin” rakentamiseen, jota hän oli itse ennen veistänyt käytännön ja hengen aseain.

ja naapureistaan. Johanneksen viimeisen sairauden aikana olimme vuorotellen hänen luonaan. Lauloimme lauluja, luimme Raamatun lupauksia ja rukoilimme hänen kanssaan. Kun lauloimme kuoroa ”More, more about Jesus”, hän nukahti rauhallisesti kuoleman uneen 97-vuotiaana. Hänen viimeinen taistelunsa oli ohi – voittajana. – *Kenth Stolpe*

KUVA: IRMELI MELAND

Yllä: Sodassa aseettomana Suomen valkoisen ruusun ritarikunnan I luokan mitalin ansainneelle veteraanille tunnustus tuli kolme päivää kuoleman jälkeen. Ollisi ollut hienoa saada se jo eläessä.

Vas.: *Kenth Stolpe* laskemassa appensa uurnaa. Ester-puolison nimi oli kivessä entuudestaan vuodelta 1994.

Oma maa mansikka, muu maa mustikka – vai päinvastoin?

Jos vielä syntymättömältä vauvalta kysyttäisiin, hän ehkä valitsisi mansikan, jonka folaatit edistävät sikiön aivojen ja selkäytimen kehittymistä. Mustikkaa suositellaan näön vuoksi, mutta on mansikastakin hyötyä silmille. Marjojen terveysvaikutuskisassa ei ole vielä sanottu viimeistä sanaa.

Mutta marjoja voi popsia hyvällä omallatunnolla tietämättä mitään polyfenoleista, antosyaaneista, folaateista yms. Antaa makuhermojen ratkaista.

Ulkomaaiset poimijat ovat jo pitkään pitäneet huolen siitä, etteivät aivan kaikki luonnon terveyspommit jää metsiin mätänemään. Mutta Suomessa uusi kausityölaki merkitsee työllistävälle jrittäjälle isoa riskiä. Sen mukaan Euroopan unionin ulkopuolelta tuleville kausityöläisille on taattava tietty ansiotulo riippumatta tehdyn työn määrästä. Jos sato tuhoutuu kesken kauden tai työtä ei muusta syystä ole, vähimmäispalkka on silti maksettava.

Ruotsiin on tänä vuonna tulossa ennätysmäiset 6000 poimijaa. Noin 80 % täällä talteen otetuista marjoista on thaimaalaisten poimimia. Nämä kausityöläiset eivät ole ennen maksaneet veroa Ruotsiin, mutta siihen on tulossa muutos. Se kiristää entisestään laillisen toiminnan ehtoja. Jo nyt kilpailua vääristävät luvattomat poimijat (luvan saaneiden marjastajien sukulaiset), jotka myyvät tonneittain marjoja ohi kaikkien kontrollien. Globaalia jokamiehen oikeutta? – SM

Tervemenoa leirille!

Näille Kallioniemen leireille vielä ehdit:
08.–14.7. Raamattuleiri, Laukaa
15.–21.7. Varhaisnuorten leiri, Laukaa
22.–28.7. Koko elämän kesäleiri, Laukaa
13.–15.9. Pintaa syvemmälle -syyspäivät, Laukaa

Ruotsissa uimataito on hälyttävästi laskenut, etenkin alemmissä ikäluokissa. Kannattaisi opetella!

Sydämelliset onnitellut!

Tukholman suomalaisen adventtiseurakunnan yksi uskollisimpia osallistujia, **Paavo Piironen**, täytti 80 vuotta 7/5 2019. Vaikka jo vuosikymmeniä on vierähtänyt Ruotsin maalla, sujuvasti Puavo vielä lupsakkoo savvoosa ossoo. Käsistään kätevä ja hoksottimet tallella pitänyt automies elelee **Vieno**-vaimonsa kanssa Bålstassa.

”Herran silmä on niiden yllä, jotka palvelevat häntä ja luottavat hänen uskollisuuteensa” (Ps. 33:18). Yhtenä esimerkkinä Jumalan todellisuudesta ja voimasta Paavo mainitsee nuoruudessaan kokemansa vapautumisen alkoholin kiroista. Saarjärven Paavo totesi aikoinaan: ”Koettelee, vaan ei hylkää Herra.” Bålstan Paavo ovat pitkään koetelleet krooniset kivut, mutta eivät ne näytä hänen kiitoskieltään vaientaneen. Se on vahva todistus luottamuksen aitoudesta. – SM

Syksyn 2019 vierailijoita

28/9 *Per Bolling*

19/10 *Kerttuli ja Ioannis Giantzaklidis*

9/11 *Mariel Pilois* 7/12 *Armo Kuoppakangas*

Paikka: Olof Palmes gata 25, 1. krs, Tukholma.

Tiedustelut: siht. *Tuulikki Hagström* **08-500 81 907**

Ilmoituksemme: *Ruotsinsuomalainen*-lehti, s. 3

Kotisivu: www.ylasali.se

Vierailijoiden puheet kuunneltavissa kotisivulla.

Saatavana myös cd-tallenteina, puh. **08-500 81 907**

YLÄSALI on Tukholman suomalaisen adventtiseurakunnan yhteyslehti, johon kuka tahansa voi lähettää kirjoituksia. Kunkin jutun sisällöstä vastaa kirjoittaja. Toimituksella on oikeus muokata tekstiä.

SRK:N VASTAAVA: *Eeva-Liisa Vihermä* **070-215 50 21**

SIHTEERI: **08-500 81 907**
Tuulikki Hagström

Rohkeus uudistua

Loppukesän
juhlat

Kopparbergissä

17.8.2019

PUHUJAVIERAANA

KAI ARASOLA

Kopparbergin kirkon tornit tavoittelevat taivaita, mutta ovat silti kaukana lentokoneen menojuovista. 1600-luvulla rakennettu kirkko on monien mielestä Keski-Ruotsin kaunein puukirkko (ainakin suurin). Oik.: Tähän punaiseen tupaan tervetuloa 17/8!

11.00 Raamattutunti

12.15 Sapatin sana. Teema: Rohkeus uudistua

13.00 Lounas

14.00 Kopparberg tutuksi -kiertoajelu, mm. vanhalle puukirkolle

16.00 Iltapäivätilaisuus. Teeman käsittely jatkuu

17.30 Iltaeines ennen kotimatkaa

Mukaan: *Raamattu, Raamatun Sanoma, Sisätossut.*

Ilmoittautumiset **pe 9.8.2019** mennessä *Tuulikki Hagströmille*:

puh. **08-500 81 907** tai **070-255 86 76**. Häneltä saa aikataulutiedot

Tukholmasta autoilla lähteville. Voit ilmoittautua myös

Esko Mäktivierikolle, **070-491 11 35**. Häneltä saat ajo-ohjeet.

Osoite: Ängsvägen 5, 714 32 Kopparberg **TERVETULOA!**

KORJAUS!

Viime numerossa
YS 1/2019, s. 2:
Orjuus
USA:ssa
lakkautettiin
1865 ei 1965.
Anteeksi
painovirhe!

Päiväretki Ahvenanmaalle 10.8.2019

Viking Line/Rosella: Kapellskäristä lähtö klo 09.00

Maarianhaminasta lähtö klo 18.30

Viking Linen bussi Cityterminaalista Kapellskäriin klo 7.00, paluu sinne klo 21.15.

HUOM! Viking Linen busseja satamaan lähtee monilta paikkakunnilta (mm. Uppsala 7.00, Bålsta 6.40, Upplands-Väsby station 7.10 ym.). Tarkista aikataulut Viking Linen nettisivuilta tai soita Viking Line **08-452 40 00**.

Tiedustelut/ilmoittautumiset: *Tuulikki Hagström* **08-500 81 907** tai **070-255 86 76**

Kokoontumispaikka: Adventkyrkan, Älandsvägen 36, Mariehamn.

Aika: Tilaisuudet alkaen klo **13.30**. Tervetuloa mukaan!

Ihan ikiomaako?

HORISONTTI

Kun googlaa sanan ”kotimaisuusaste”, saa 35 200 osumaa. ”Inhemskt innehåll” tuottaa vain 342 osumaa. Mistähän se kertoo? Se, että jokin on ”ihan meidän ikiomaa”, taitaa olla tärkeämpää meille suomalaisille kuin ruotsalaisille.

Mitä omaa meillä sitten on? Karjalanpiirakat? Totta, mutta vastaavanlaisia piirakoita on tehty kautta aikojen paitsi Karjalassa myös Siperian kautta Kiinaan ulottuvalla vyöhykkeellä.

Talkkuna nyt ainakin on supisuomalainen ruoka? Tosin sitä on käytetty iät ja ajat myös Venäjällä, mistä saimme sen nimenkin (*talaknoo*). Virossa talkkuna tunnetaan nimellä *kama*. Teneriffan *guanchit* ovat saaren alkuperäisväestöä, *berberejä* Afrikan luoteisosan Atlasvuorilta. Guanchit valmistivat eri viljalajeista talkkunaa, jolle he antoivat nimen *gofio*. Sitä myydään nykyäänkin saaren supermarketeissa.

Latinalaisessa Amerikassa talkkuna on nimeltään *pinol*, *pinolillo* tai *pinole*. Sen käyttö on ollut tunnettua jo *maya*-kulttuurista lähtien. Veteen sekoitettuna pinole on Nicaraguan ja Hondurasin kansallisjuoma. Chilen perinneruokaa puolestaan on talkkuna nimeltä *ulpo*. Sitä nautitaan esimerkiksi rantaruokana yhdessä vesimelonin ja tuorejuuston kanssa. Cap Verden *kamoka*-talkkunaa valmistetaan jauhamalla paahdettuja maissinjyviä. Tiibetin aroilla paimentolaisilla on mukanaan talkkunaa nimeltä *tsampa*.

Entäpä mämmi, sitä ei ole missään muualla, eihän? Tuskin. Tanskalaisilla tosin on sitä muistuttava *øllebrød*. Mutta se on sekoitettu vanhoista leivänpalasista ja oluesta, joten mämmi taitaa jäädä meidän ikiomaksi heruksemme. Rimaa hipoen.

– Ari Laitinen

Rantasen talkkunan ainesosat ovat kaura, ohra, herne, vesi ja suola.